

Jan Charytański

"Müssen Kinder so sein? : warum
Kinder trotzen, lügen und stehen",
Ernst Ell, Freiburg-Basel-Wien 1967 :
[recenzja]

Collectanea Theologica 38/2, 194

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

dają wiadomości o rzeczywistym autorstwie poszczególnych ksiąg np. Pięcioksiągu Mojżesza czy listu do Hebrajczyków. Stosują ponadto pewne przesunięcia w samym układzie tekstów. I tak prorok Izajasz jest umieszczony w ramach proroków przed niewolą babilońską; Deuteroizajasz, którego autorzy określają mianem „drugi” Izajasz, w ramach czasowych wygnania babilońskiego po tekstach Jeremiasza i Ezechiela; „trzeci” wreszcie Izajasz w okresie po powrocie z Babilonu po tekstach Zachariasza i Aggeusza.

Nie tworzą autorzy z czterech Ewangelii jednego tekstu. Osobno podają teksty Synoptyków i świętego Jana podkreślając całkowitą różnorodność autorów natchnionych. Synoptycznych Ewangelii nie uważają autorzy również za biografie Jezusa. We wprowadzeniu ukazują je jako „przepowiadanie” pierwotnego Kościoła. Dostrzegając w nich swoisty dla każdej układ i dobór treści. Nie mniej łączą je razem w jeden tok tekstów życia, działania i nauki Jezusa Chrystusa. Jedynie w niektórych wypadkach czują się zmuszeni uwzględnić istotne różnice między Synoptykami i podają równoległe teksty różnych autorów natchnionych odnośnie tego samego wydarzenia czy słów Jezusa. Dla podkreślenia tej różnicy posługują się innym rodzajem druku.

Podręcznik *Gott unser Heil* pragnie również ukazać charakter dialogowy Objawienia. W tym celu poszczególne psalmy łączą się z odpowiednimi księgami Starego czy Nowego Testamentu kojarząc w ten sposób w umyśle dziecka wezwanie Boga i modlitewną odpowiedź człowieka. Podręcznik korzysta również z innych modlitw zawartych w księgach Starego i Nowego Testamentu.

KS. JAN CHARYTAŃSKI SJ, WARSZAWA

ERNST ELL, *Müssen Kinder so sein? Warum Kinder trotzen, lügen und stehen*, Freiburg—Basel—Wien 1967, Herder, s. 112.

Autor, kierownik szkolnej poradni psychologicznej, w swej najnowszej pracy zajmuje się zagadnieniem trzech dziecięcych błędów, które najbardziej trapią rodziców czy wychowawców. Są to przekora, kłamstwo i kradzież. Odnośnie pierwszego z nich autor podkreśla pewną naturalną skłonność, występującą w określonych okresach rozwoju dziecka. Jest ona ściśle związana z odkrywaniem swych możliwości, własnej osoby przeciwstawiającej się otoczeniu. Krnąbrność wypływa z naturalnej potrzeby podkreślenia i umocnienia przez dziecko swej autonomii. Prawdziwą wadą staje się dopiero wtedy, gdy rodzice lub inni wychowawcy nie potrafią dostrzec i uznać naturalnych potrzeb dziecka lub też nie potrafią w odpowiedni sposób podejść do dziecka, znajdującego się właśnie w okresie „naturalnej” krnąbrności.

Dwa dalsze błędy nie posiadają tak naturalnego podkładu. Niemniej autor i w tym wypadku winą obarcza przede wszystkim rodziców i innych wychowawców. Kłamstwo dzieci autor ukazuje jako główny środek samoobrony dziecka wobec zbyt autorytatywnych i wymagających wychowawców czy też wobec żądań szczerości zbyt daleko posuniętych. Kradzież natomiast jest reakcją dziecka na niesprawiedliwość, brak troski i miłości ze strony rodziców.

Praca ta, stanowiąca owoc długoletniego doświadczenia w poradni psychologicznej, może służyć doskonałą pomocą rodzicom, nauczycielom, a także spowiednikom. Uczy ona doszukiwania się prawdziwych przyczyn błędów dziecięcych, a w ten sposób prowadzi do niesienia prawdziwej pomocy i chroni przed potęgowaniem wewnętrznych konfliktów w dziecku.

KS. JAN CHARYTAŃSKI SJ, WARSZAWA